

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Een formidabele vakvrouw

In memoriam Betty Carter,
13 mei 1929 – 11 september 2012

Nel Jessurun

Betty Carter had in de jaren tachtig van de vorige eeuw een grote invloed op ontwikkelingen in de gezinstherapie in de Verenigde Staten. Europa was destijds in de ban van strategische interventies en de paradoxale opdrachten van onder andere de Milanese school, waardoor deze ontwikkelingen helaas grotendeels aan Europa voorbijgingen. Met Monica McGoldrick ontwikkelde Carter destijds het levensfase-multicontext-model (Carter & McGoldrick, 2005). In 1982 volgde ik een deel van mijn gezinstherapieopleiding in wat toen het Family Institute of Westchester heette. Betty Carter was voor mij een verademing door haar helderheid, openheid en gebruik van gewone taal. Zij werd mijn grote voorbeeld.

Therapie was voor haar het helpen van individuen, echtparen of gezinnen door via hun genogram de gerezen problemen in de context van de familiegeschiedenis en gezinspatronen te plaatsen en door binnen dat kader samen op zoek te gaan naar verloren kansen en vergeten mogelijkheden. In dit proces hielp zij cliënten te rouwen en gedrag anders, positiever te connoteren en te beleven. Ze zocht naar manieren om noch verontschuldigend, noch verwijtend met familieleden oude pijn en thema's te bespreken om vervolgens samen een ander pad in te slaan in de relatie. Deze nieuw gecreëerde ruimte, deze andere manier van omgaan met elkaar werd voelbaar en bruikbaar, ook in andere levenssituaties. Bewonderenswaardig was haar vermogen de positieve krachten in het cliënt-systeem te vinden en te benutten.

'Onopgeloste thema's, wrok, verdriet, verwijdering, het zijn brem-bommen op je levenspad', stelde Betty. Ze was dol op *oneliners*. Zij ging ervan uit dat alle menselijke, ook psychische problemen niet alleen verankerd liggen in de onopgeloste en pijnlijke thema's van geschiedenis en cultuur maar dat ze tegelijkertijd ook de oplossing bieden. Haar kracht was depathologiseren, psychiatrie en emotionele problemen terug te

brengen naar een menselijk behapbare maat, zonder een heikel punt te vermijden.

Basale, universele begrippen die ze in haar therapie gebruikte, zijn 'de levensfasen', 'je plaats en positie in de kinderrij', 'de (culturele) geschiedenis' en 'geld'. Onderwerpen die voor iedereen, ook voor cliënten voor wie de therapeutische denkwereld vreemd is, begrijpelijk en bruikbaar zijn.

Betty Carter was haar tijd ver vooruit. Allerlei elementen die later tot nieuwe stromingen leidden, zaten in haar werkwijze vevat. Zo was er in het instituut een reflectief team *avant la lettre*. Wij collega's zaten in de therapie-ruimte in een hoekje en overlegden in het bijzijn van de familie halverwege de zitting. Haar aanpak, die nauw aansloot bij het familieverhaal, bevatte veel narratieve elementen en haar directe heldere toelichting op wat zij zag en hoorde, leek veel op wat wij nu psycho-educatie noemen. Net als Omer vandaag de dag werkte zij alleen met ouders van adolescenten. Haar one-liners 'De bevestiging van je ouderschap krijg je niet van je kinderen, maar van je ouders', 'De relatie met je gezin van herkomst is niet iets facultatiefs' en 'Opvoeden kan je onmogelijk alleen als ouders', waren uitspraken en opvattingen die ik, naast onnoemelijk veel ervaring en therapiemateriaal, van haar meekreeg. Ik leerde van haar mijn eigen gezin van herkomst te onderzoeken en realistisch en liefdevol te benaderen. Ik leerde verschillen te zien als uitdagingen én liefdevol en streng te zijn als therapeut.

Het was een eer haar te hebben gekend en als voorbeeld te hebben gehad.

Nel Jessurun is psychotherapeut, werkzaam in eigen praktijk. Zij is opleider, supervisor en leertherapeut bij de NVRG. E-mail: neljes@hetnet.nl.

Literatuur

Carter, B., & McGoldrick, M. (eds.) (2005). *The expanded family life cycle – Individual, family and social perspectives* (3d edition). Boston: Alyn & Bacon.